

MARLITER

Лютий 2021

Дані екологічного моніторингу для Чорноморського басейну та зменшення кількості морського сміття. marliter.bsnn.org

Про Проєкт MARLITER

Проєкт MARLITER забезпечує доступ громадськості в режимі онлайн до даних моніторингу довкілля Чорноморського басейну та інструментів збору цих даних. Проєкт реалізується спільними зусиллями: Чорноморської мережі громадських організацій (м. Варна, Болгарія), Громадської організації «Mare Nostrum» (Констанца, Румунія), Університету Аристотеля (Салоніки, Греція), Українського наукового центру екології моря (м. Одеса, Україна) та Чорноморської екологічної академії (м. Батумі, Грузія). П'ять партнерів спільно працюють над вдосконаленням транскордонного співробітництва в галузі моніторингу навколишнього середовища та сприяння координації у скороченні морського сміття в басейні Чорного моря. Однією з цілей проєкту є розробка, активізація та просування інструменту інформаційних технологій та продуктів даних, якої вдалося досягти завдяки інноваційній веб-платформі.

Black Sea seahorse by Florin Dumitrescu (CC BY-SA 3.0)

Інтерактивний інструмент

Проєкт MARLITER запустив інноваційний ІКТ-інструмент для басейну Чорного моря, розроблений для задоволення потреб зацікавлених сторін у морському питанні. Як основний результат проєкту, цей інтерактивний та зручний для користувача, портал підтримує різні, базовані на знаннях, заходи. Він містить сучасну інформацію стосовно моніторингу та стану морського сміття. Набір інструментів просторового картографування забезпечує доступ до масиву даних про прибережне та морське середовище у п'яти країнах проєкту та в цілому по регіону. Набір політичних інструментів представляє правову базу для захисту морського середовища на регіональному, європейському та національному рівнях. Бази даних зацікавлених сторін окреслюють основних суб'єктів, відповідальних за розробку та реалізацію політик, а також заходів щодо зменшення морського сміття. Узагальнення передового досвіду та рекомендацій визначає шлях до більш чистого Чорного моря на основі скоординованих зусиль державних органів влади, приватного сектору, дослідницьких та освітніх установ, а також громадянського суспільства та широкого загалу.

Набір інструментів просторового картографування

Даний набір інструментів геоінформаційної системи (ГІС) складається з двох розділів: *Просторові дані* та *Рух частинок*. Вони пропонують інтерактивну обробку інформації про екологічні фактори морського середовища. Всі дані відображаються на інтерфейсі карти. Понад сотня географічних шарів охоплюють різні масиви відкритих даних, що представляють біотичні та абіотичні особливості, та які мають відношення до стану морського середовища, рівня забруднення морським сміттям на національному та регіональному рівнях. Кожен набір даних супроводжується додатковим описом, тимчасовим охопленням спостережень, супровідними матеріалами та посиланнями на першоджерела. Набори даних можна завантажувати безкоштовно.

Моделювання в розділі «*Рух частинок*» показує, куди пластикове сміття може потрапити через десять років після його скиду з різних прибережних міст басейну Чорного моря. Еволюція потенційних шляхів надходження пластикових частинок представлена з двомісячним кроком. Колірний градієнт від зеленого до червоного представляє ймовірність того, що частинки сміття дійдуть до берега або залишаться у відкритому морі.

Стан морського сміття

Розділ порталу містить огляд стану морського сміття. Короткі звіти для Болгарії, Грузії, Греції, Румунії та України наводять різноманітну, та все ж порівнювану картину зусиль, спрямованих на припинення забруднення твердими побутовими відходами прибережного та морського середовища. Ключові результати щодо джерел морського сміття описують потоки надходження пластику з наземних джерел, річкових стоків та діяльності на морі. Особлива увага приділяється останнім висновкам щодо кількості, складу та розподілу сміття на пляжах. Ще одним аспектом є щільність та тип донного морського сміття, дані щодо якого отримані в результаті національних досліджень та пілотних проектів навколо Чорного моря та грецьких вод у Середземному морі. Отримані результати щодо плаваючого морського сміття та мікропластику підкреслюють останні доступні дані про розподіл пластику у товщі води. Також надається інформація з декількох країн про вплив пластикового сміття та його крихітних частинок на морські організми.

Стан моніторингу

Інформація про моніторинг морського сміття як основи для розробки та впровадження політик щодо зменшення забруднення є доступною для всіх п'яти країн. Вона варіюється від короткого викладу останнього стану справ до більш конкретної оцінки регіональних, національних та локальних зусиль з моніторингу. Координація зусиль з регіонального моніторингу визначається Регіональним планом дій щодо морського сміття на Чорному морі згідно з Бухарестською конвенцією та цілями Рамкової директиви морської стратегії ЄС. Болгарія, Греція та Румунія вже впроваджують національні програми моніторингу, включаючи ті, що стосуються морського сміття. Україна прийняла національну програму, яка має бути реалізована найближчим часом. Експериментальні обстеження та дослідження закладають основу послідовної програми моніторингу в Грузії. Зусилля з моніторингу на місцевому рівні поступово еволюціонували від кампаній з прибирання пляжів до більш узгоджених регулярних обстежень, та сприяють поповненню даних для ініціативи «Marine LitterWatch» Європейського агентства з охорони навколишнього середовища.

Набір інструментів «Політика»

Набір інструментів «Політика» спрямовує користувачів через процес розробки та застосування ефективних політик щодо зменшення морського сміття. Він містить огляд національного законодавства, баз даних зацікавлених сторін та рекомендації стосовно передових практик. Мета набору інструментів - зробити дані та ресурси широко доступними у зручному для користувача форматі та допомогти адміністраціям, підприємствам, науковцям та експертам у формуванні політики, яка буде корисною для морського середовища та різних користувачів, які від нього залежні.

Нормативно-правова база відображається на часовій шкалі, починаючи з перших міжнародних конвенцій про захист морського середовища в 1970-х, регіональних морських конвенцій 1990-х, розробок екологічних директив ЄС та національних правових актів до 2020 року. Рівень представництва зацікавлених сторін включає опис установ та органів, що мають значення для обмеження забруднення морським сміттям. Основні групи представлені графічно, є короткий опис та посилання на кожну зацікавлену сторону з переліку. Різноманіття рекомендацій, пов'язаних з передовими практиками, організовані за тематичними напрямками. Вони забезпечують доступ до національного та регіонального досвіду в таких секторах, як поводження з відходами, портові приймальні потужності, суднові відходи, відходи рибного господарства, а також пропонують більш широке підвищення рівня обізнаності, в тому числі, законодавчі та економічні дії.

Joint Operational Programme Black Sea Basin 2014-2020
The publication is edited by the Black Sea NGO Network
Varna, February 2021

Joint Operational Programme Black Sea Basin 2014-2020 is co-financed by the European Union through the European Neighbourhood Instrument and by the participating countries: Armenia, Bulgaria, Georgia, Greece, Republic of Moldova, Romania, Turkey and Ukraine
This publication has been produced with the financial assistance of the European Union. The contents of this publication are the sole responsibility of the Black Sea NGO Network and can in no way be taken to reflect the views of the European Union

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.